

1. Kaj

Jag visste inte att jag hade den här berättelsen i mig. Den klev fram rätt tydligt när jag hittade Kaj. Den egenhändigt framslöjdade båten. Det stod Kaj skrivet med blå färg i fören. Minnena steg fram ur gömmorna. Dels finns de konkreta minnena av slöjdsalen, magistern, vägen hem och mammas knä. Dels finns den spontana glädjekänslan av det som vuxit fram ur ett skapande.

Jag har däremot inga minnen av att jag jämförde min båt med de andras, eller att magistern graderade våra resultat. Det kanske han gjorde, men jag minns det i så fall inte. Det är själva glädjen över att forma med egna händer som finns kvar. Som en spontan livsyttring.

Och den starka glädjen att få dela den med någon som också blev glad över en enkel träbåt.

Och båten, som bär andra, är ju buren av ett större element. Kanske det är därför som jag trivs så bra bland båtar. Och i en båt.

2. En troende tvivlare

Det finns två tydliga, gamla minnen i botten av den här sången.

Jag hade rätt nyligen kommit med i kyrkan och blev inbjuden till en filmkväll. Det visades en rätt storslagen film som i huvudsak ville visa att staten Israels framväxt var ett bevis för att Bibeln var sann. Jag var nog rätt imponerad över det tydliga budskapet, men kunde ändå inte låta bli att ställa någon fråga om filmen var att lita på. Mitt minne av svaret jag fick var att det var så här jag skulle tänka och förstå om jag ville vara en bibeltrogen kristen. Och jag minns inte att jag då hade några problem med det. Alla andra tyckte och tolkade likadant. Trodde jag. Och jag ville ju inte stå utanför.

Långt senare, när jag hunnit växa in i den kulturen, befann jag mig i Kiruna. Som vapenfri bland en mängd olika människor, från olika sammanhang. Alla köpte inte min rätt ensidiga framtoning av kristen tro. En sen kväll var den en av vännerna som med upphöjt tålamod försökte få mig att förstå att alla kristna tänkte inte likadant. Det fanns olika sätt att förstå och tolka både Bibeln, Gud och tillvaron.

Båda berättelserna säger nog mer om mig än om min bakgrund. Och mina jämnåriga har säkert andra berättelser.

Idag har jag svårt för att möta det entydiga och självklara. Om inte paradoxerna och motsägelserna får rum känner jag mig instängd och längtar bort. Jag andas och trivs bättre med osäkerheten än med tvärsäkerheten.

3. Furan på Sjösala

Den här texten hittades i gömmorna efter Evert Taubes död. Utan melodi. Han lär ha skrivit texten redan 1927. Här finns i bildens form både självbild, människosyn och möjligen en vink från evigheten.

Evert Taube är en mästare i att dela en berättelse som har flera meningar mellan raderna. Den är konkret med yxan och furan som faller. Mitt i allt finns frågorna om livet och döden. Och att inte själv stå i vägen för utsikt och insikt. Och viljan att frimodigt dela med sig av sina gåvor till sin omgivning. Så diktar en mästare! Det finns minst två tonsättningar av texten. Här är den ena.

4. När livet gör mig illa

Jag minns inte när jag skrev den här sången. Och inte varför. Troligen hade jag mött något som var svårt och jobbigt. Det jag minns var att jag skrev allt färdigt, utom orden till "sticket" - de sista takterna i sången. Jag hade alltså melodi och harmonier, men fick inte tag i några ord till just det partiet. För övrigt var sången klar.

Så hälsade jag på en konstnärsvän. Och på hennes staffli stod en text som passade precis in i notbildens rytm. Märkligt! Det var Karin Boyes ord. Jag visste inte då att det inte var hela dikten, utan enbart dessa ord från dikten *"Jag vill möta"*.

Jag hade inte själv vågat välja ut enbart några rader från en längre dikt. Eftersom jag inte hade koll på det så skrev jag in Karin Boyes ord till melodin i sticket.

Senare fick jag godkänt av den som vakade över Karin Boyes texter. Visan har legat oanvänd rätt länge, men nu har den stigit fram och har sitt budskap fortfarande.

Ibland hör jag frågan: "Vad menar Gud med detta?" Som om Gud fanns med och styrde varje steg och varje detalj. Vi kanske står ut med det när det går bra. Men när det inte blir som vi hoppas eller vill? På vilket sätt Gud är med i våra liv och val är inte alltid lätt att säga, men jag bottnar i tron och tanken på att Gud mitt i allt delar våra liv, även om det inte blir som Gud vill. Även när livet gör oss illa, är Gud med och delar det livet. Som den hjälplösa närvaron.

5. Blandade känslor

Första gången den här sången sjöngs offentligt bar min sångkompis ett par nyinköpta jeans. De hade små olikfärgade lappar av läder lite varstans. Han var väldigt stolt över byxorna.

Efteråt fick jag höra att en av de som besökte gudstjänsten sagt: *"En av de som sjöng bar på ett par lappade, trasiga jeans. Till den kyrkan går jag aldrig mer."*

Jeansen hade nog inte väckt någon uppmärksamhet idag. Men det finns många historier om hur vi dömt ut varandra beroende på vilka bud och förbud som gäller. Och den mekanism som ligger till grund för vår benägenhet att dela in oss i rätt och fel är en del av svårigheten i att vara en gemenskap. Det som kan verka förståndigt och nödvändigt i en tid, kan lätt bli fel och kontraproduktivt i en annan. Om vi vet om att all gemenskap har sina fallgropar kanske vi lättare kan stå ut med både våra egna och andras knepigheter och tillkortakommanden. Orden från Nya Testamentet gäller fortfarande – "Döm inte!"

6. Kom som du är

I juli varje sommar uppträdde trollkonstnären Carl-Einar Häckner på Liseberg under många år. Jag tror inte jag missade honom något år. En sommar blev jag särskilt överrumplad, träffad och tagen. Vi var där alla fyra i familjen, men när föreställningen var slut var jag tvungen att få vara för mig själv och smälta intrycken.

Jag tog spårvagnen hem, knöt på mig springskorna och tog en rejäl tur som en del av bearbetningen. Det blev sen ett helt visprogram, där den här visan är porten in i programmet.

Det finns många berättelser i livet som viskar till oss om och om igen: *Det till synes sköra och svaga, kan vara det som bär styrkan och livet till oss. Vi behöver inte skämmas vare sig för det vi kan och vill, eller för det som bär på brister och sår.*

Föreställningen med Carl-Einar förenade både hans skörhet och skicklighet. I en ton av ömhet och med mycket skratt. Föreställningen blev en gudstjänst där Carl-Einar förkroppsligade Jesus och bjöd in oss alla att komma som dom vi är. Och själva bli sådana som bjuder in och bjuder fritt.

7. Du lekte dina lekar

Minnena av sommaren och sommarlovet lämnar mig aldrig. Den där känslan av att leken och sommaren är evig finns som en del av mitt liv. Jag kan locka eller plocka fram den inför en enkel kaffestund, en dag på havet, eller första höstbrasan. Livet som en lek, en gåva, en möjlighet. Jag vårdar sommarminnena ömt. Hand i hand med sommaren går också minnena med att en dag tar sommarlovet slut, något annat kommer. Skadan eller skuggan gör sig påmind. Du förväntas duga och prestera. Och bli betygsatt.

Livet bjuder oss på både leken och allvaret. Jag tror att smaken och minnet av det villkorlösa givandet kan ge oss kraft att leva i motsättningarna och tvetydigheterna. Att leva med barnet och ge plats för barnet runt oss och i oss är vägen och möjligheten. Kanske det var det Jesus menade när han ställde barnen i centrum och gjorde dom till föredömen. Och när vi öppnar oss för vårt eget barn, eller andras barn får vi smak på himmelriket.

8. Minnet

Nånstans i alla finns minnet, eller kanske saknaden av minnet.

En gång föddes vi och var beroende av andras omvårdnad. Minnet av att vara villkorslöst sedd, älskad och bekräftad.

Livet igenom längtar vi efter det, eller längtar tillbaka till det rum där det är möjligt. För många barn kan den första tiden i livet vara det himmelrike där villkorlösheten är möjlig. Alla vet också att kärleken och villkorlösheten ständigt är hotad. Vi blir vägda, kontrollerade, betygssatta och värderade utifrån våra förtjänster. Det är inte bara i skolan som betygen kommer för tidigt. Det börjar innan skolan. Men vägen tillbaka till minnena är möjlig. Kärleken tror, hoppas och längtar. Och vill!

9. Ur det som inte ens räknas

"Det som i världen var dåraktigt, det utvalde Gud för att låta de kloka stå där med skam. Det som är svagt här i världen utvalde Gud." (1 Kor. 1:27,28)

Dom här orden är som en famn att krypa upp i. En tröst och en näring att leva av och i. Inte som en billig ursäkt för att inte visa vad jag kan, eller för att inte utbilda sig och lära sig nytt. Men som perspektiv på allt starkt och präktigt som hyllas och upphöjs. Ett sätt att leva i det är att leva nära och med barn. Inget är så svagt och utlämnat och samtidigt så starkt och klokt som ett litet barn. Inget kan få oss att ana himmelriket som ett barn.

Jesus var rätt tydlig på den punkten. Han som själv var ett utlämnat barn.

Jag tror att Jesus älskar alla barnen. Han älskar att vara med barnen. Och att han vet att vi alla är barn livet igenom.

10. Där barnen leker

Jag hade sjungit på en begravning. Jag hade bl.a. sjungit "Love me tender". Jag visste på förhand att stämningen på begravningen skulle vara tung, spänd och obekvä. Barnen till den avlidna hade varit osams länge och inte haft kontakt.

Jag minns också att i griftetalet nämndes de stora orden från Lukas: *"inför Gud är alla levande"*.

Direkt efter begravningen skulle jag hämta barnen på fritids. Jag kom gående i min svarta klädsel och vek om hörnet och mötte ett hav av barn som gungade, sprang, lekte och tjoade. Solen sken och begravningstyngden fick ge plats åt fler intryck av livet.

Senare den hösten hade jag lovat skriva och sjunga en sång om döden i samband med Alla helgonhelgen. När jag förberedde mig inför det läste jag ur Gustav Wingrens "Credo" om att den bästa bilden för himlen och evigheten är "barnens lek". Då väcktes minnet till liv från dagen med begravningen och barnen. Och en ny sång var född.

11. Allt bara händer

En del av mina visor har tydliga geografiska minnen. Inte minst den här. Lyngnholmen heter ön i Göteborgs norra skärgård där vi låg med båten en molnfri natt på senhösten. Jag gick upp på ön och häpnade över det storslagna. Det stilla mörka vattnet, stjärnhimlen och månljuset. Jag bar minnet med mig flera år innan det fick plats i en visa. Då var det fler berättelser och minnen som knackade på och ville bli omsjungna. Jag har ju förstås inga egna konkreta minnen från min födelse, även om det undret är det största av alla. Det har berättats för mig att jag var rund som en ost och kallades för "prosten".

Alla sångens verser berättar om hur livet bara kommer. Min del är att vara på plats, ta emot, njuta och tacka. Och ge vidare.

Jag lever i tron att allt har en källa i Skaparen som vill oss väl. Och att allt ges till oss förbehållslöst och utan villkor. Oavsett om jag formulerat en tro, tänker tro eller begriper vad som händer. Det kommer ändå. Det gör kvällen på Lyngholmen om möjligt ännu större.

12. Du är först

Jag och mina barn var på väg till min syster och svåger. På den tiden fanns programmet "Andliga sånger". I bilradion spelades den fina sången "Att komma hem" av Göte Strandsjö. Jag har tyckt om den sedan jag hörde den första gången och gör det fortfarande. Men där i bilen började jag ändå fundera över en formulering: *"så var det för mig att komma till Gud"*. Jag förstår att det är en bild av en hemkomst, men jag började fundera på detta om det finns ett någonstans där jag finns och inte Gud. Att jag behöver gå någonstans för att komma till Gud. Jag lät tankarna och minnena virvla runt en stund och kunde nog hitta förkunnelse som krymper Guds försprång. Där min bekännelse blir nån slags dörröppnare till Guds närvaro i mitt liv. Om vi vågar tro att det är Gud som skänker oss livet, att Gud är den som andas i varje människa, och lever i varje kärleksrelation så blir min bekännelse till den Guden inte mindre viktig, men får en annan ingång. Gud är inte beroende av vår bekännelse för att ge oss livet. Och vi är inte beroende av att tro och bekänna "rätt" för att få del av Guds generositet. Den är först, den är före.

När vi var framme hos min syster och svåger gick jag upp på deras vind och skrev refrängen. Verserna fick vänta något år.

13. Ur våra tomma händer

Jag lever i tron att vår andning och våra handlingar och tankar är bön. Ett slags kroppens partnerskap med en lyssnande och seende Gud. Och att vi då ber mycket mer än vi tror. Bön kan lätt bli något kravfyllt och där resultatet hänger på mig och på hur mycket jag tror eller ber. Som om Gud är beroende av våra böner för att ge godheten utrymme.

Det är inte självklart att säga att Gud är beroende av våra böner. Det är lättare att säga att vi är beroende av att be, sucka, hoppas och leva våra böner. Men Gud bjuder in oss genom bönen att be och leva.

Bönens mystik behöver inget magiskt tanke-system, och ryms inte i fromma formuleringar. Vi ber för att vi har behov av det. Och då är bönen inte något instängt och avgränsat bara för vissa människor, utan för alla. Även när vi kommer med tomma och trötta händer.

14. Visa av vemod

Det är svårt att riktigt säga vad den här visan egentligen handlar om. Den kan handla om mycket. Men jag vet när jag skrev den. Vi hade en dag kvar på sommarens semester och inväntade vår dotter för att göra en sista utflykt. Till Pilarne på Tjörn.

Den där vemodiga känslan av att sommaren snart var över hade smugit sig på. Och i väntan på att dottern skulle anlända började jag nynna den här sången.

Den är alltså skriven i gränslandet mellan att leva med drömmarna som nu blivit minnen. Samtidigt leva i det som finns just nu. Och kanske redan där börja att längta till nästa sommar.

Jag har fått lära mig att en inte ska ta ut glädjen i förskott. En kan bli besviken för att det inte blev så bra som förhoppningarna ville.

Men sen läste jag att någon tyckte det var dumt tänk. Gläds vi i förväg får vi ut glädjen åtminstone då. Och vill det sig väl kanske vi får känna av glädjen tre gånger. Men att ta ut nederlaget i förskott är väl däremot inte så bra.

Sen kan ju sången handla om döden också. Nån gång är vi ju där. Men situationen för visan är inte sprungen ur det.

Jag tror också att visan är en slags upprättelse till oss drömmare som vinglar lite hit och dit. Som har nära till vemodet. Och en uppmuntran att försöka hitta kraften i det som är nu. Kanske med hjälp av det som varit, eller ska komma.

15. Men nu står jag ändå här

Den här titeln är "stulen" från boken Gregorius av Bengt Olsson. Den tvetydige och rätt avskryvande prästen mumlar de här orden när han ska göra ett hembesök hos en fattig familj. Han brottas med sina motiv och dömer ut sig själv. Men han traskar trotsigt in i mörkret efter att han tänkt dom orden. Och undret sker.

Jag kan lätt känna igen mig i Gregorius kamp om motiv och drivkraft. Jag har ofta tänkt att *"det här skulle många andra kunna göra mycket bättre, och med renare motiv, än jag. Men nu är det jag som finns här. Och det får räcka."*

Det är bra att se över sina motiv och rensa bland ogräset. Men också bra att orka stå ut med det som skulle kunna kallas för skuggsidan av oss. Och inte låta de ljusskygga dragen hindra oss från att ändå stå till livets tjänst. Det kan låta och kännas futtigt att komma med det lilla vi kan och har, men vid närmare eftertanke så är det nära kristendomens kärna. En Gud som blir en människa bland människor. Som är här, på plats. Som en närvaro. Ibland som en hjälplös närvaro. Och kanske det då har hänt att vi inte själva vet hur viktig vår närvaro varit för andra.

Jag benämner gärna den här sången som mitt "teologiska testamente".